

PROTOKÓŁ
posiedzenia Polsko-Litewskiej Dwustronnej Komisji
do badania problemów nauczania historii i geografii,
Druskienniki 12-15 października 2006 r.

Na podstawie artykułu 15 Programu współpracy między Ministerstwem Edukacji Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej i Ministerstwem Oświaty i Nauki Republiki Litwy w dniach 12-15 października 2006 r. w Druskiennikach odbyło się kolejne posiedzenie Polsko-Litewskiej Dwustronnej Komisji do badania problemów nauczania historii i geografii.

W spotkaniu udział wzięli:

ze strony polskiej:

1. prof. dr hab. Adam Suchoński - przewodniczący strony polskiej
2. prof. dr hab. Mieczysław Jackiewicz
3. prof. dr hab. Bohdan Łukaszewicz
4. dr Aleksander Srebrakowski
5. dr Mariusz Kowalski
6. dr Piotr M. Unger - sekretarz strony polskiej

ze strony litewskiej:

dr Juozas Tumelis - przewodniczący strony litewskiej

1. doc. dr Algis Kasperavičius
2. dr Elmantas Meilus
3. dr Rimantas Miknys
4. Rimantas Jokimaitis - sekretarz strony litewskiej

Spotkanie przebiegało według następującego porządku:

1. Otwarcie obrad.
2. Analiza polskich podręczników historii i litewskich podręczników geografii.

3. Ustalenie wykazu postaci historycznych sugerowanych do uwzględnienia w podręcznikach obydwu krajów.
4. Referat: Polityka zagraniczna Litwy w okresie międzywojennym.
5. Zapoznanie z historią i zabytkami Druskiennik
6. Ustalenia końcowe: termin, miejsce i temat kolejnego spotkania, przyjęcie protokołu posiedzenia.

Ad 1 Otwarcia posiedzenia dokonał przewodniczący strony litewskiej dr Juozas Tumelis, który zwrócił uwagę na dotychczasowe osiągnięcia Komisji i podkreślił dobrą, twórczą atmosferę wszystkich dotychczasowych posiedzeń. Następnie zapoznał zebranych ze szczegółowym przebiegiem obecnego posiedzenia. Przewodniczący strony polskiej prof. dr hab. Adam Suchoński podziękował za zaproszenie do udziału w posiedzeniu i wyraził nadzieję że przyniesie ono wyniki równie wartościowe, jak wszystkie dotychczasowe spotkania Komisji. Stwierdził, że wyniki prac komisji są wysoko oceniane zarówno w polskich publikacjach prasowych, jak również podczas obrad Światowego Kongresu Dydaktyków Historii, który miał miejsce w Tallinie we wrześniu 2006 r.

Ad 2 Strona polska przedstawiła ocenę 7 udostępnionych litewskich podręczników geografii. Podkreślono wysoki poziom edytorski wszystkich podręczników oraz zwrócono uwagę na to, że 6 spośród nich również pod względem merytorycznym zasługuje na pełne uznanie. Natomiast podręcznik dla klasy 8 budzi szereg zastrzeżeń merytorycznych, które są przedstawione w szczegółowej recenzji stanowiącej załącznik do niniejszego protokołu.

Strona litewska przedstawiła opinie o 2 podręcznikach historii i 2 atlasach historycznych. Podkreślono, zdecydowany postęp w ukazywaniu problematyki polsko-litewskiej. Jednocześnie zgłoszono szereg uwag szczegółowych dotyczących głównie terminologii używanej w podręcznikach. Zgłoszona została konieczność wzmocnienia ukazywania dziejów społeczeństw polskiego i litewskiego w okresach, kiedy nie istniały państwa narodowe. Odnośnie atlasów

historycznych nie zgłoszono istotnych zastrzeżeń. Szczegółowe uwagi zostały umieszczone w opiniach stanowiących załączniki do niniejszego protokołu.

Ad 3 Główna część dyskusji poświęcona była ustaleniu listy postaci z historii, które powinny być znane uczniom w obydwu państwach. Przyjęto zasadę, że opracowana lista będzie stanowiła propozycję dla autorów podręczników, a nie obowiązujący wykaz. Będzie ona obejmowała osoby, które odegrały istotną rolę w polityce, gospodarce i kulturze oraz których działalność niejednokrotnie wykraczała poza granice swojego kraju.

Strona litewska przedstawiła wykaz 16 postaci, a strona polska poza imionami panujących z dynastii Piastów i Jagiellonów zaproponowała 28 postaci. Obydwa wykazy zawierają zwięzłe uzasadnienie każdej postaci, stanowiące wstępną informację umożliwiającą autorom podręczników dokonanie wyboru i przedstawienie tych osób, które uznają za wskazane umieścić w podręcznikach. Przedstawiony wykaz nie jest zamknięty i stanowi załącznik do niniejszego protokołu.

Ponadto Komisja zwróciła uwagę na konieczność unikania w podręcznikach ocen apriorycznych, mających pejoratywną wymowę. Podkreślano również potrzebę używania w podręcznikach oficjalnych nazw poszczególnych państw, a nie określeń obiegowych np. takich jak „Litwa radziecka”. Uściślenia wymaga także wiele terminów, takich jak np. *kresy*.

Oddzielnym problemem wymagającym rozwiązania jest, wobec braku odpowiednich organizacji państwowych, określenie pojęcia Polska i Litwa w XIX wieku.

Ad 4 Referat: *Polityka zagraniczna Litwy w okresie międzywojennym* wygłosił prof. dr Cešlowas Laurinavičius. Referat spotkał się z dużym zainteresowaniem i wywołał ożywioną dyskusję.

Ad 5 Zwiedzanie Druskiennik i okolic odbyło się przy udziale miejscowego przewodnika.

Ad 6 Ustalono, że kolejne posiedzenie Komisji odbędzie się w maju 2007 r., przewidywanym miejscem jest sugerowany przez stronę litewską Toruń. Tematem obrad będzie analiza podręczników historii i geografii dla mniejszości polskiej w Litwie i litewskiej w Polsce oraz nowo wydanych podręczników litewskich i polskich, a także szkolnych atlasów historycznych. Obie strony zobowiązały się do wcześniejszego przesłania partnerowi egzemplarzy odpowiednich podręczników i atlasów. Ponadto przewiduje się referat zatytułowany *Współczesna kartografia historyczna* oraz referat merytoryczny, którego temat zostanie uzgodniony w terminie późniejszym.

Na zakończenie posiedzenia Przewodniczący Strony Litewskiej dr Juozas Tumelis, w związku z przejściem na emeryturę dra Piotra Ungera, wyraził mu podziękowanie wysoko oceniając jego pracę w Komisji.

Na tym protokół zakończono i podpisano

Ze strony polskiej

Ze strony litewskiej

prof. dr hab. Adam Suchoński

dr Juozas Tumelis